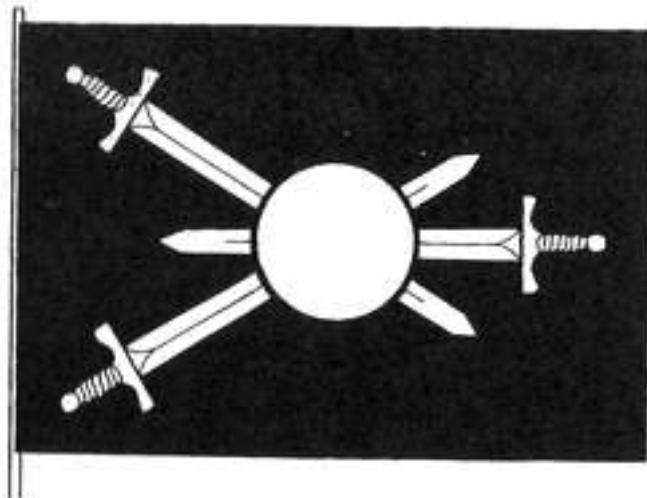

vexilotogie

117

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

vexilotogie

117

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

Jan Tejkal

NOVÉ PRAPORY A ZNAKY OBCÍ OSOBLAŽSKA I

Historicky přísluší region Osoblažska k tzv. moravským enklávám olomouckého biskupství ve Slezsku, které správně náležely k Přerovskému kraji moravského markrabství. Geograficky se v současné době jedná o severní část okresu Bruntál, obklopenou ze tří stran územím Polska. Centrem oblasti, tvořené několika biskupskými panstvími a statky, bylo po staletí město Osoblaha, německy Hotzenplotz, které – ačkoliv městem bylo již v roce 1251 – však dnes vystupuje jako obec bez městského statutu.

Kromě vlastní Osoblahy lze dnes v oblasti napočítat dalších 12 obcí (1), z nichž pět (2) již využilo nového práva na vlastní obecní prapor a obecní znak a jedna obec v současné době očekává stanovisko parlamentního heraldického podvýboru na podaný návrh praporu a znaku (3).

1	Bohušov
2	Dívčí Hrad
3	Hlinka
4	Janov
5	Jindřichov
6	Liptaň
7	Osoblaha
8	Petrovice
9	Rusín
10	Sl. Pavlovice
11	Sl. Rudoltice
12	Třemešná
13	Vysoká

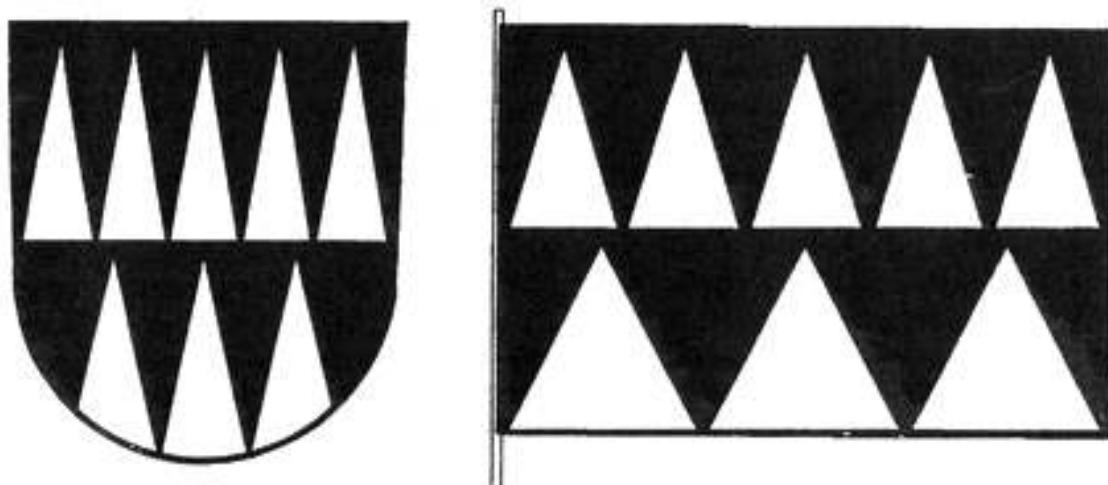

V první části našeho pojednání se chceme zabývat novými prapory a novými znaky obcí východní části osoblažského regionu, to znamená jednak symboly vlastní Osoblahy, jednak symboly obcí Bohušov, Dívčí Hrad, Hlinka a Slezské Pavlovice (4). Stranou ponecháváme lokalitu Slezských Rudoltic, které sice jakožto někdejší městečko mají svůj historický městský znak, avšak dosud nepřistoupily k jeho obohacení o obecní prapor.

OSOBLAHA

Historie heraldické symboliky Osoblahy je poměrně bohatá, když lze zaznamenat několik vývojových fází městského znaku. Jejich společným motivem jsou přitom vždy heraldské figury kuželů, převzaté ze znaku olomouckého biskupství. Znak Osoblahy je doložen poprvé na pečeti v roce 1602. Na rozdíl od znaku biskupství, tvořeného šesti stříbrnými kužely v červeném poli, ovšem osoblažský pečetní obraz ukazuje kuželů osm – pět v horní a tři v dolní řadě.

Pozdější pečetidlo, pocházející z roku 1680, redukuje počet kuželů na sedm, čtyři nahore a tři dole, zatímco pečetní obrazy z přelomu 18. a 19. století navíc obě řady kuželů od sebe oddělují zúženým břevnem a pečeť ze století 18. dokonce zařazuje čtvrcený štít znaku olomouckého biskupství z roku 1588.

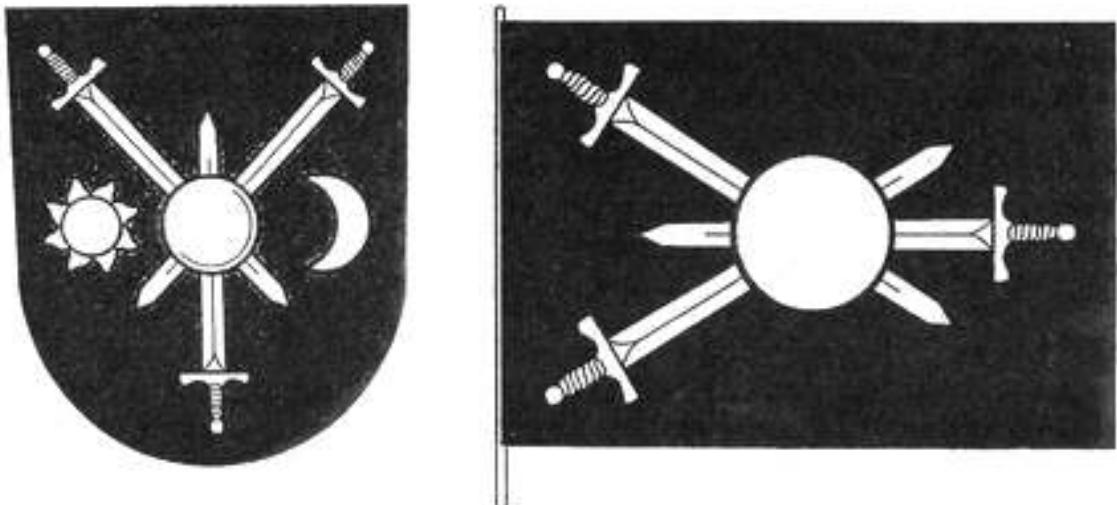
Barevnou podobu znaku známe z roku 1724 a z počátku našeho století. V obou případech jsou kužely zobrazeny jako stříbrné a štít jako červený – tedy shodně se znakem biskupství v Olomouci (5).

V roce 1997 se představitelé obce rozhodli připojit ke staletému znaku města také nový obecní prapor. Ten byl schválen na jednání Podvýboru pro heraldiku ve dnech 4. až 5. května 1998 jako „Červený list s pěti bílými rovnoramennými trojúhelníky v horní části, se základnami ve středu listu, a třemi bílými rovnostrannými trojúhelníky se základnami na dolním okraji listu. Výška trojúhelníků je rovna polovině šířky listu.“

BOHUŠOV

Obec Bohušov leží jižně od centra oblasti, Osoblahy, pod zříceninou hradu Fulštejn, jehož jméno také kdysi nosila. V obecních symbolech Bohušova, schválených parlamentním heraldickým podvýborem dne 7. října 1988, se spojuje odkaz na historickou obecní pečeť z 18. století, jejíž obraz tvořila věž provázená nahore nebeskými tělesy a dole dvěma stromy, s odkazem na erbovní figury páni z Fulštejna, to znamená kouli probodnutou třemi meči. Figuře meče je v symbolech obce možno rozumět také jako atributu obecního patrona, svatého Martina.

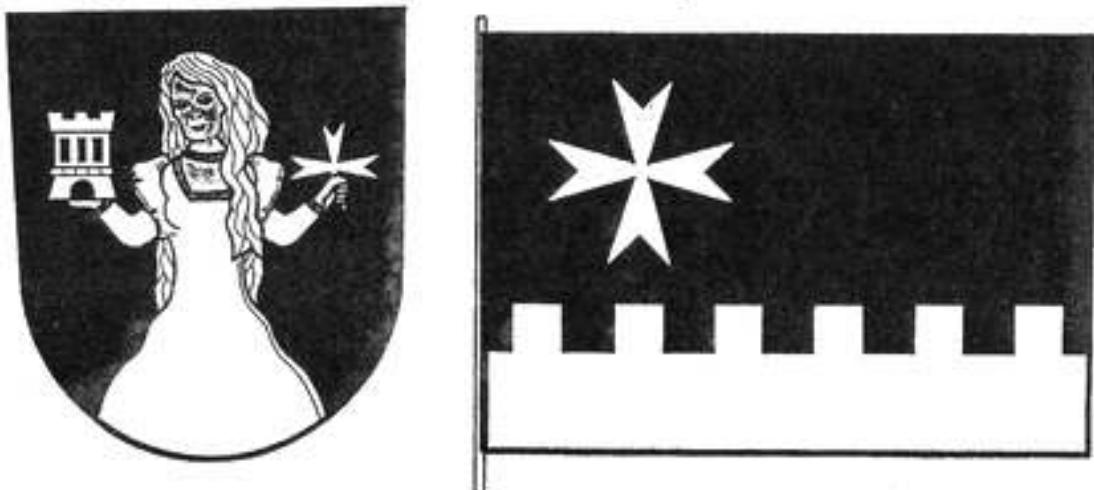
Znakem Bohušova je tedy modrý štít, v němž zlatou kouli, probodnutou třemi stříbrnými meči se zlatými jilci, provázi vpravo zlaté slunce a vlevo stříbrný srpek dorůstajícího měsice. Oproti znaku je modrý list praporu zjednodušen, když zobrazuje „pouze“ žlutou kouli probodnutou třemi bílými meči se žlutými jilci v horním a dolním rohu listu a ve středu jeho vlající části.

DÍVČÍ HRAD

Divčí Hrad byl v minulosti střediskem stejnojmenného panství, které náleželo od roku 1626 k majetku johanitů. Tuto skutečnost dokumentuje historická pečetní symbolika obce, doložená v průběhu 18. století a tvořená obrazem netradičně stylizovaného osmihrotého kříže, stejně jako nový obecní prapor se znakem, schválený Podvýborem pro heraldiku dne 25. listopadu 1998.

Oba symboly byly vytvořeny jako spojení historického pečetního motivu osmihrotého kříže s tzv. mluvícím znamením – divkou a hradem ve znakovém štítě, resp. „hradním cimburím“ v listu praporu. Ten se popisuje takto: „Červený list se žlutým maltézským křížem v žerdové polovině. Na dolním okraji listu žlutý zubačí pruh široký čtvrtinu šířky listu se šesti čtvercovými zuby, pěti čtvercovými mezerami a dvěma polovičními mezerami.“

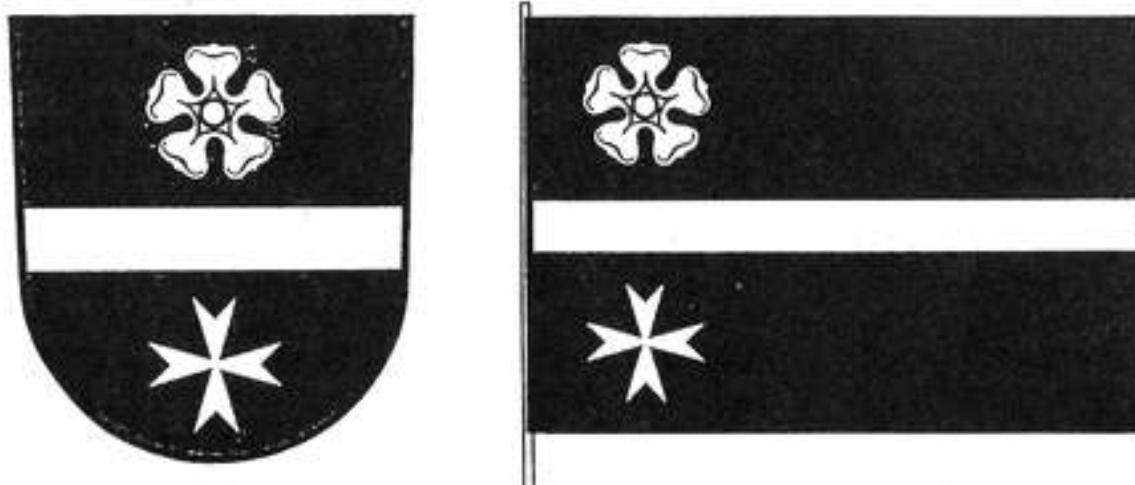
Oproti praporu složitěji komponovaný znak obce pak tvoří červený štít, ve kterém vyrůstá zlatovlasá dívka ve stříbrném, modře lemovaném šatě, držící v pravici zlatý hrad a v levici zlatý osmihrotý kříž.

HLINKA

Obec Hlinka leží severně od Dívčího Hradu, k jehož panství v minulosti náležela. Užívání vlastního pečetního znamení je v této lokalitě doloženo v průběhu 18. století. Obdobně

jako v případě Divého Hradu nesla i hlinecká pečeť vyobrazení osmihrotého, tzv. maltézského kříže, symbolu rytířského řádu johanitů.

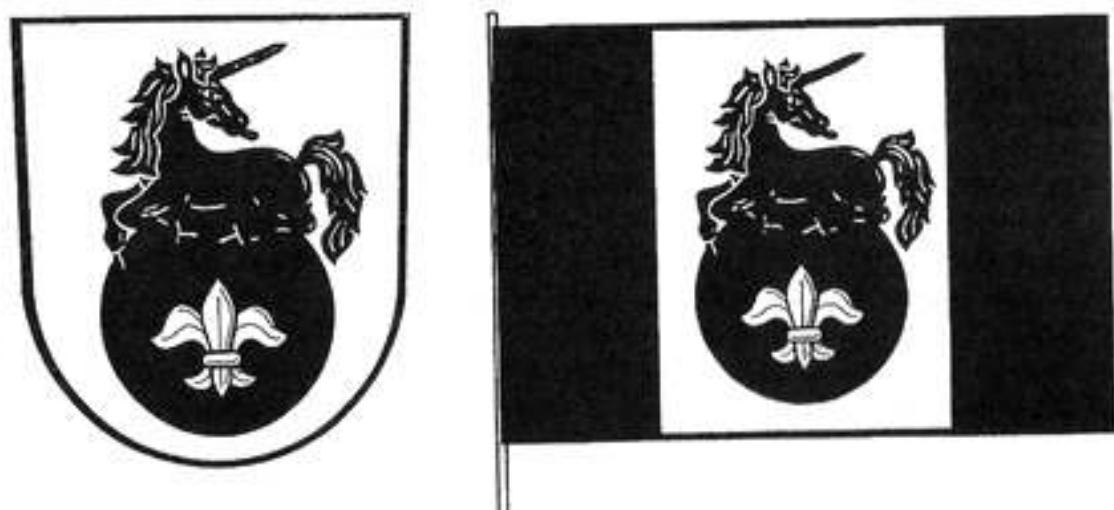
Tento pečetní námět přejímají shodně také oba nové obecní symboly, schválené na jednání parlamentního heraldického podvýboru ve dnech 4. až 5. května 1998. Kromě maltézského kříže v nich lze spatřit také figuru pětilisté růže, symbolizující obecního patrona Hlinky svatého Valentina a motiv žlutého pruhu, resp. zlatého břevna na modrém podkladu, připomínající někdejší majitele hlinecké tvrze – pány z Vrbna.

Oficiální popis praporu zní: „List tvoří tři vodorovné pruhy, modrý, žlutý a modrý, v poměru 7:2:7. V žerdiové části horního pruhu bílá růže se žlutým semeníkem a v žerdiové části dolního pruhu bílý osmihrotý kříž.“ Modrý znakový štit pak představuje totožnou kompozici, když zlaté břevno provádí nahoře stříbrná růže se zlatým semeníkem a dole stříbrný osmihrotý kříž.

SLEZSKÉ PAVLOVICE

Obecní symbolika nejseverněji položené obce Osoblažska, Slezských Pavlovic, se v době vzniku tohoto pojednání nacházela ve stavu schválení praporu a znaku na úrovni obecního zastupitelstva a následného podání žádosti o schválení obou symbolů Podvýborem pro heraldiku PSP ČR (6).

Návrh znaku je zde tvořen zlatým štítem, v němž je na červené kouli, na které leží černý, zpět hledící jednorožec s červeným rohem a jazykem, položena stříbrná lilio. A obdobně vyhliží i návrh praporu, jehož list tvoří tři vertikální pruhy, černý, žlutý se znakovými figurami a červený, v poměru 1:2:1.

Figura lilio je přitom převzata ze starých pečetních obrazů obce, doložených v letech 1743 a 1796, zatímco vyobrazení na kouli ležícího jednorožce připomíná erb rodiny Mattencloit, která od druhé poloviny 18. století držela po dlouhá léta statek Německé Pavlovice a vystavěla na něm pozdně barokní zámek. Barevné ztvárnění symbolů pak akcentuje současný název obce, který podtrhuje její regionální vazbu k českému Slezsku.

Poznámky:

- (1) Jedná se o obce Bohušov (Fulštejn, Gottfriedsdorf, Divčí Hrad (Maidelberg), Hlinka (Glemkau), Janov (Johannsthal), Jindřichov (Hennersdorf), Liptaň (Liebenthal), Petrovice (Petersdorf), Rusin (Rausen), Slezské Pavlovice (Deutsch Paulowitz), Slezské Rudoltice (Rosswald), Třemešná (Rowersdorf) a Vysoká (Waisak).
- (2) Jedná se o obce Bohušov, Divčí Hrad, Hlinka, Janov a Jindřichov.
- (3) Jedná se o obec Slezské Pavlovice.
- (4) Autorem návrhu obecního praporu Osoblahy a obecních symbolů Bohušova, Divčího Hradu, Hlinky a Slezských Pavlovic je autor tohoto pojednání.
- (5) Ke znaku Osoblahy blíže:
  - L. Baletka, J. Louda: Znaky měst Severomoravského kraje, Ostrava 1980, s. 65-66.
  - J. Čarek: Městské znaky v českých zemích. Praha 1985, s. 284 (zde i další odkazy na doklady a vyobrazení)
  - J. Tejkal: Heraldika měst a obcí Bruntálska. In: Týdeník Region (od září 1997).
- (6) Ke schválení návrhu praporu a znaku Slezských Pavlovic došlo na zasedání jejich obecního zastupitelstva v březnu 1999.

J. Tejkal describes the municipal arms and flags of the region of Osoblaha (Hotzenplotz) in Silesia near the borders with Poland. Except for Osoblaha which has the arms documented on the seal from 1602, the symbols of all municipalities were approved by the subcommittee for heraldry in the Parliament in 1998.

Jaroslav Martykán - Michail Vladimirovič Revnivcev

VLAJKY TURKICKÝCH NÁRODŮ - II.

Významného vexilogického objevu dosáhli naši ruští kolegové při bádání o původu národní vlajky Baškirů, která se stala populární až v 90. letech. Stalo se tak po publikování paměti významného vůdce a ideologa baškirského národního hnutí ze začátku 20. století Achmeda-Zakiho Validova (1890-1970) v časopise Agidel (20) a jejím následném přisvojením Baškirskou národní stranou, která modro-zeleno-bílou vlajku vyhlásila za svůj stranický symbol. V letech 1990-1992 pod ní proběhlo v Baškirsku mnoho lidových demonstrací (21) a nakonec se stala i předobrazem mnoha návrhů a přijaté státní vlajky Baškortostánu (19). Avšak ani v jednom z archivů Baškirska, Orenburské, Čeljabinské a Sverdlovské oblasti se nepodařilo

v letech 1990-1995 nalézt autentický dokument z občanské války 1917-1921, který by dokládal skutečnou existenci baškirské národní vlajky v tomto období, jak na to vzpomíнал Validov. Když se navíc prokázalo, že bilo-malachitově-černá vlajka Prozatímní oblastní vlády Uralu je jen výsledkem tvůrčí činnosti současných přívrženců hnutí uralských separatistů (23), vzniklo podezření, že i baškirská vlajka z r. 1918 by mohla být jen opožděným nápadem Validova, který od r. 1925 pobýval v emigraci v Turecku. Pracná pátrání našeho kolegy Ajdara R. Rachmatullina (24) v Ústředním státním historickém archivu Republiky Baškortostán skončila nicméně na začátku r. 1996 plným úspěchem - autentický doklad byl nalezen v nezpracovaném novinovém fondu archivu.

V průběhu ruské občanské války dobyla 1. divize čs. legií ppk. Sergeje Vojcechovského (1883-1948) město Čeljabinsk 26.5.1918, tj. právě, když tu byli členové baškirské vlády (25). Z rozhodnutí čs. velitelství obnovili svou činnost 7.6.1918 a poprvé přešli k reálným krokům k vytvoření baškirské autonomie (26). Byla vytvořena Baškirská vojenská rada v čele s A.-Z. Validovem, která začala vytvářet národní ozbrojené sily a v souvislosti s tím se zabývala i otázkou baškirské symboliky. Poté, co se na začátku srpna 1918 přemístila baškirská vláda s vojenskou radou do Orenburgu, byl v orenburském Národním domě zveřejněn její ferman (výnos) č. 4547 "O národním praporu" podepsaný Validovem. Byl publikován 20.8.1918 v prvním čísle novin "Baškort Hukumete tele" (Hlas baškirské vlády) (27) a měl toto znění: *Do schválení baškirským kurultajem bude národní prapor takovýto: modrý - barva tureckých národů, zelený - barva islámu, bílý - barva míru a štěsti. Definice: shora modrý, uprostřed zelený a dole bílý. Rozlišovací znaky na vojenské výstroji mohou být pouze v národní modré barvě. Odpovědnost za provedení tohoto výnosu se ukládá Baškirské vojenské radě.*" (28) A.R. Rachmatullin i M.V. Revnivcev jsou přesvědčeni, že tříbarevnou vlajku vytvořil přímo Achmed-Zaki Validov, protože nikdo kromě něj neměl v radě takové vzdělání a znalost evropských norem a zvyků jako on. Když baškirská vláda navrhla v říjnu 1918 protibolševické Prozatímní všeruské vládě uzavření dohody "O federaci Baškirska s Ruskem", vyvolala tím odpor hlavního vojenského činitele vlády admirála A.V. Kolčaka, který zastavil začleňování baškirských jednotek do svých vojsk. Ve snaze udržet pro Baškirsko autonomii proto 21.10.1918 vláda i vojenská rada pragmaticky posoudily otázku dohody se sovětskou mocí, která by uznala autonomii v rámci RSFSR a přijala baškirské jednotky do Dělnicko-rolnické Rudé armády proti vojskům Kolčakovým. Dne 14.12.1918 byly zastaveny akce proti Rudé armádě a v lednu 1919 zahájeny rozhovory s bolševiky v Ufě. Na jejich závěr přijal 30.1.1919 Revoluční výbor Ufské gubernie Usnesení o zahájení rozhovorů s ústředními orgány RSFSR k baškirské otázce. Definitivní rozhodnutí o přechodu na stranu Sovětů a o vyhlášení Malé Baškirie federovanou součástí RSFR pod názvem *Baškirská sovětská republika* učinila baškirská vláda 16.2.1919 ve vesnici Temjazovo. Tam také byla o dva dny později vztyčena nad sídlem baškirské vlády rudá vlajka (29) a skončilo první období existence svébytného národního symbolu Baškirů.

Ve čtvrté skupině jsou zahrnuty turkické národy, rozptýlené po východní Evropě, jako jsou Gagauzové, Krymští Tataři, Urumové, Litevští a Běloruští Tataři a další drobné skupinky. Na emblému tureckého prezidenta však zastoupeni nejsou, a to ani společně. Na plakátu TÚDAV jsou (i když s chybami) uvedeni Gagauzové a Krymští Tataři, Urumové pak pod historickým emblémem Západní Trákie.

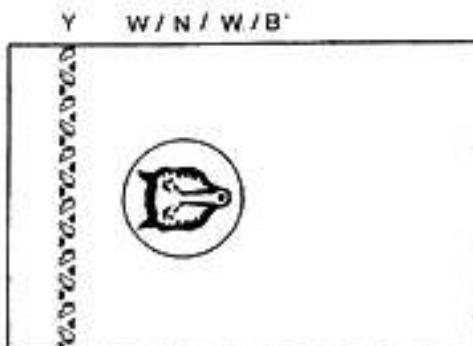
O Gagauzech jsme již ve Vexilogii psali (30), vlajka jejich separatistické republiky (světlemodrá s černou kresbou vlčí hlavy v bílém kruhovém poli) je tady doplněna žlutým dekorem při žerdi (*obr. 1*), ale především patrně mylně označena jako vlajka autonomní republiky. V průběhu jednání s moldavskými úřady, které vytvoření separatistického státu

usilujícího o přímé zastoupení v tehdejším SSSR odmítly, došlo časem k urovnání. I když se Gagauzové v referendu 1.12.1991 vyslovili pro nezávislost, za tři roky jich 90 % souhlasilo s udržením integrity Moldavska. Za to získali od kišiněvské vlády dne 23.12. 1994 regionalní autonomii (Gagauz Yeri), která však má vlajku zcela odlišnou (31). Vzhledem k jejímu zavedení až v r. 1996 nelze však vyloučit, že separatistický symbol byl po přechodné době i vlajkou autonomní oblasti, a pak by jeho označení na plakátu TÜDAV bylo správné.

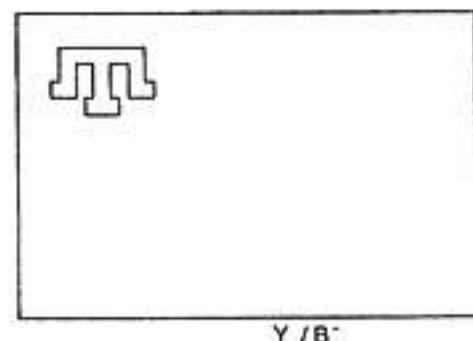
Také o symbolu *Krymských Tatarů* jsme v našem zpravodaji již psali (32), zde stojí snad za zminku, že je TÜDAV chybně interpretován jako vlajka krymské autonomie. Je to o to pikantnější, že Krymskí Tataři po svém návratu na Krym po r. 1988 právě ostentativně ignorovali secesionistické hnutí za odtržení Krymu od Ukrajiny, iniciované většinovými Rusy. Využívali pouze sporů mezi Ruskem a Ukrajinou, aby získali vlastní národní svrchovanost, což se jim zatím nepodařilo. K jejímu prosazení vytvořilo 250 tisic Krymských Tatarů vlastní organizaci - Národní kongres Krymských Tatarů a od počátku r. 1990 se vrátilo k používání svého historického praporu (obr. 2), doloženého již ve 12. a 13. století.

V páté skupině turkických národů jsou uváděny velké národy i drobné národnostní enklávy, žijící na území Sibíře - tedy Jakuti (33), Tuvinci (34), Altajci (35), Chakasové, Šorové a Čulymové, z nichž první tři jsou zastoupeny samostatným paprskem na slunci v emblému tureckého prezidenta.

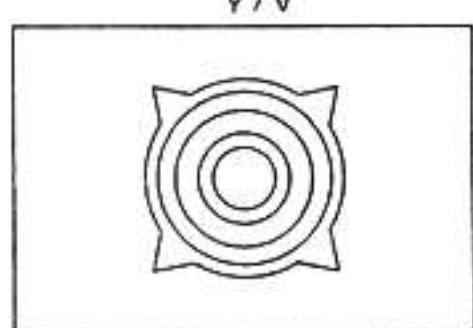
Snad proto, že jsou přibuzní s početnějšími Chakasy, neuvádí přehled TÜDAV Šory a Čulymy, a také Chakasové zde nejsou uvedeni pod vlajkou Chakaska (36), ale pouze svou národní vlajkou. Tvoří ji zelený list se žlutým slunečním emblémem (obr. 3). M.V. Revnivcev se však nikdy během své korespondence s vládními orgány a sdělovacími prostředky Chakaska nesetkal s existencí podobné národní vlajky. Protože se však v r. 1995 začal emblém na státní vlajce objevovat v zlatavě-bílém provedení a nikoliv jako černo-bílý, jak tomu bylo v den jejího zavedení, nelze vyloučit, že autoři tureckého plakátu jen z takto pozměněné státní vlajky vypustili bílý, modrý a červený pruh připomínající dominující ruské obyvatelstvo a vlajku označili jako národní. Sluneční symbol se vyskytuje na kamenných sochách pouze v chakaských stepích a je tak charakteristickým emblémem 75 tisíc Chakasů.

Obr. 1

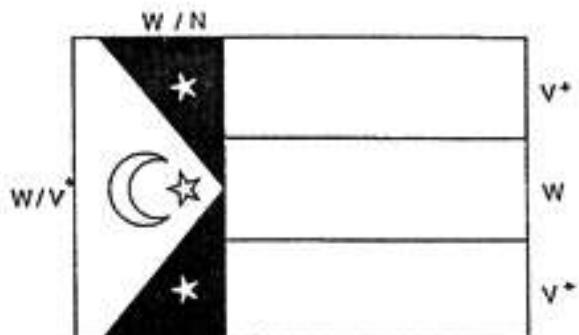
Obr. 2

Obr. 3

Šestou skupinu tvoří tzv. *osmanští Turci*, tj. v podstatě obyvatelé dnešního Turecka (zastoupeni na vlajce tureckého prezidenta jedním slunečním paprskem). Patří sem však také turecké národnostní menšiny ve státech, které v minulosti Osmanská říše obsadila a násilně osidlovala. Na plakátu TÚDAV jsou zastoupeny tři turecké národnostní menšiny - v Řecku, na Kypru a v Iráku.

Řecká turecká menšina (tvořená jak etnickými Turky, tak cca 100 tisíc Urumů) je na plakátu TÚDAV zastoupena historickou vlajkou Západní Trákie. Tu odstoupilo na základě mirové smlouvy z Neuilly z 27.11.1919 Bulharsko Řecku, přestože zde existovalo husté turecké osídlení. Po nové řecko-turecké válce z r. 1920, provázené intervencí mezinárodních sil a vrcholící zánikem Osmanské říše a ustavením Turecké republiky, došlo v souladu se smlouvou z Lausanne r. 1923 k výměně obyvatelstva mezi oběma zeměmi. Při ni 1,4 milionu Řeků, žijících zejména na pobřeží Egejského a Černého moře, opustilo Turecko, zatímco do Turecka imigrovalo přes 400 tis. Turků, převážně ze Západní Trákie. Urumské minoritě a Turkům, kteří zde zůstali, pak bylo zmíněnou smlouvou garantováno postavení národnostní menšiny a vyhražena určitá práva.

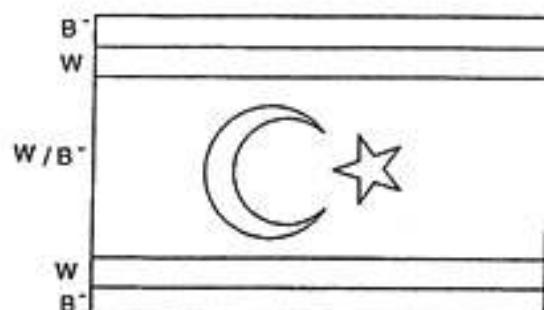

Obr. 4

Historická vlajka tureckého obyvatelstva Západní Trákie (*obr. 4*) je tvořena třemi vodorovnými pruhy (zeleným, bílým, zeleným) a svislým černým pruhem při žerdi. Ten je překryt zkráceným zeleným klinem s bílým půlměsícem a pěticípou hvězdou. Další dvě bílé hvězdy se nacházejí na svislém pruhu. Symboliku ani další bližší informace o této vlajce se nám však bohužel nepodařilo na Nadaci pro výzkumy tureckého světa (TÚDAV) získat.

Kyperská turecká menšina je reprezentována na plakátu TÚDAV státní vlajkou Severokyperské turecké republiky (37), kterou v souladu s oficiální zahraniční politikou Turecké republiky zařadila TÚDAV mezi vlajky nezávislých států.

Irácká turecká menšina se vyskytuje v oblasti Mosulu, Kirkúku, Irbílu a dalších severoiráckých měst na části území bývalého Mosúlského vilájetu Osmanské říše, který obsadila Velká Británie přes podmínky Mudroského (Mudanijského) příměří z r. 1918. I když často bývají - jako tzv. Horšti Turci - za Turky vydáváni Kurдовé, kterých je v této oblasti cca 2-2,5 milionu, domníváme se, že symbol uvedený na plakátu jim nelze připisovat (mají vlastní symboliku) a omezuje se tedy jen na reprezentaci etnických Osmanských Turků, které M. Lupant nazývá "Kirkúskými Turky".

Obr. 5

Jejich vlajku tvoří světlemodrý list s bílým půlměsícem a hvězdou, jakož i dvěma bílými vodorovnými pruhy při horním a spodním okraji (*obr. 5*). Není nám ovšem známo, že by pod touto vlajkou vystupovali příslušníci nějaké politické strany nebo společenské organizace iráckých Turků.

Poslední, sedmou skupinu turkických národů, zastoupených na slunečním symbolu tureckého prezidenta, jsou v Číně žijici Jugurové (Jukujové), kteří patrně žádnou vlastní národní vlajku nemají, protože se o nich plakát TÜDAV nezmiňuje.

Do "tureckého světa" jsou však podle našich vžitých hledisek neoprávněně zařazeni Čečenci (38), zastoupeni poněkud neobvykle provedenou vlajkou Čečenské republiky Ičkerie, příslušníci bývalé autonomní oblasti Severního Afghánistánu vyhlášené "Národním islámským hnutím Afghánistánu" a afghánští Chazaři, kteří nejsou považováni za turkické národy.

Poznámky:

- (20) Baškirsky vydávaný časopis Agidel č. 1, Ufa, 1990, s. 34-35.
- (21) Komsomolskaja pravda z 3.3.1990, č. 40 (21050), s. 2.
- (22) Vexilologie č. 85, s. 1667; Vexilologie č. 90, s. 1758-1760.
- (23) Vexilologie č. 100, s. 1927.
- (24) Ajdar Rafaelovič Rachmatullin (1955-1996) byl členem Ruského vexilogického a heraldického střediska a v r. 1991 se aktivně zúčastnil procesu jeho vytváření a registrace. Jako knihovník publikoval mnoho článků o historii rodného Baškirska a celého Uralu a mezi ruskými vexilology byl vyhlášeným expertem na symboliku turkických národů. Zúčastnil se také soutěže na návrh státního znaku Baškortostánu. Básání o původu baškirské národní vlajky z let 1918-1919 je jeho posledním přínosem ruské vexilogie.
- (25) Baškirská vláda byla vytvořena na Celobaškirském mimořádném kurultaji (sjezdu) 21.12.1917 v Orenburgu, ale po jeho dobytí sovětskými vojsky byla 29.1.1918 zatčena. Později však byla osvobozena při útoku kozáků na věznici a unikla do Čeljabinska.
- (26) Do 7.6.1918 měla činnost baškirských autonomních orgánů pouze deklarativní charakter, nehledě na prohlášení území Orenburské, Ufské, Permské a Samarské gubernie osídlené Baškiry za autonomní součást Ruska již 15.11.1917, zatímco činnost autonomních orgánů se měla omezovat pouze na tzv. Malou Baškirii, tj. část dnešního Baškortostánu na východ od řeky Agidel (Bilá).
- (27) Noviny vycházely v baškirštině a arabským písmem. Na latinku přešlo baškirské písemnictví 7.5.1928, na azbuku pak 23.11.1939.
- (28) Ústřední státní historický archiv Republiky Baškortostán, novinový fond, opis č. 2, dílo 57, list 45. Překlad z arabsky psané baškirštiny provedl D.R. Jenikejev.
- (29) "18 fevralja 1919 goda: materialy i dokumenty po istoriji perechoda Baškiriji na storonu Sovetskoy vlasti", Ufa, 1923, s. 37.
- (30) Vexilologie č. 81, s. 1602.
- (31) Vexilologie č. 104, s. 1990.
- (32) A.N. Basov - I.M. Kurkov - O.I. Tarnovskij: Z historie krymských symbolů, Vexilologie č. 87, s. 1702.
- (33) Vlajku Republiky Sacha-Jakutsko přinesla Vexilologie č. 87, s. 1709.
- (34) Vlajku Republiky Tuva přinesla Vexilologie č. 89, s. 1739.
- (35) Vlajku Republiky Altaj přinesla Vexilologie č. 88, s. 1727.
- (36) Vlajku Republiky Chakasko přinesla Vexilologie č. 87, s. 1706.
- (37) Vlajku Severokyperské turecké republiky přinesla Vexilologie č. 54, s. 1134.
- (38) Vlajku Čečenské republiky Ičkerie přinesla Vexilologie č. 88, s. 1726.

The second part of an article dealing with the flags of Turkic nations is opened by a detailed information on research of Russian vexillologist A.R. Rahmatullin about the Bashkirian national flag from 1918-1919. Under Fig. 3 a relatively new national flag of the Hakas is given

while those of the Gagauzians and the Crimea Tatars (Figs 1 and 2) belong to the vexillological history already. Unfortunately, no details on flags of the Western Thrace (Fig. 4) and the Iraqi Turks (Fig. 5) are available because of no response from the Turkish World Research Foundation which published them on its wall-calender in 1995.

Josef Česák

CÍRKEVNÍ KOROUHVE A PAPORCE

(Dokončení článku z č. 116)

Častými atributy cirkevní vexilologie jsou též řecká písmena alfa a omega (začátek a konec). Alfa se může významově krýt s hvězdičkou (narození), ale přísně cirkevní interpretace nepřipouští ztotožňovat omegu s křížkem. Bylo by to v rozporu s dogmatem o Kristově zmrtvýchvstání. Kříž, kdysi nástroj potupné smrti, se totiž díky Kristu stal pro křesťany nástrojem přechodu k novému životu. V cirkevní heraldice a vexilogii je znakem Kristova díla spásy, znakem Božího vítězství.

Ve své nejjednodušší podobě, s jedním svislým a jedním příčným břevnem, je kříž symbolem nového vztahu člověka k Bohu (=svislé břevno), nového vztahu člověka k člověku (=příčné břevno) a veleku pak symbolem vzájemné harmonie a neoddělitelnosti těchto dvou vztahů. Podle teologů rozepjal Kristus na kříži ruce, aby v lásce, která učí milovat i nepřátele, objal celý svět. A tak je nutno chápout kříž, připomínající člověka s otevřenou náručí a odpradávna sloužící i za symbol čtyř světových stran, výhradně jako znamení lásky ke všem lidem na celém světě.

Jako připominka tabulky s ironickým nápisem INRI (Ježiš Nazaretský, král židovský) se nad příčným ramenem kříže často zobrazuje ještě jedno kratší příčné rameno. Tento takzvaný dvojkříž vyjadřuje pak spojení „osobního křížku“ každého člověka s křížem Kristovým podle slov svatého Pavla: *Na svém těle doplňuji to, co zbývá vytrpět do plné míry Kristových útrap.* (Kol. 1,24).

Na Východě se začátkem 9. století objevuje na kříži ještě dolní krátké příčné rameno, připomínající podstavec, na který byly přibity Kristovy nohy. Takto vzniklý trojkříž má věřicím připomenout, že i když na něm trpěl jen Ježiš („druhá božská osoba“), dílo kříže je dílem celé svaté Trojice. Katolici si navíc mohli uvést toto spodní břevno v soulad s ukřižováním Kristova zmocnence a „zástupce na tomto světě“ svatého Petra hlavou dolů (na jeho vlastní žádost). Když se toto rameno začalo o zhruba 200 let později na Východě zobrazovat v šikmé poloze, vykládalo se to však jako odklon od Říma. Tento názor ovšem jistě nesdílejí řeckokatolíci, kteří tento kříž běžně užívají, a přesto nadále uznávají římského papeže za svou hlavu. Věrohodnější je výklad, že takto upravené břevno je připominkou lotrů ukřižovaných po Ježišově pravici a levici. Heraldicky pravá část ramene (tj. po Kristově pravici), směřující nahoru, připomíná toho napravo, který se kálel a byl spasen, část směřující dolů pak připomíná toho zatvrzelého nalevo, který byl zatracen. A tak to má právě být apel na nás všechny: jaký postoj zaujmeme ke Kristu, tak skončíme. Šikmé rameno je symbolem vah Boží spravedlnosti, které tlačí k zemi nevěřícího, ale povznáší věřícího. (Nevěřící nese svůj kříž sám, ale kříž věřícího, který je spojen s Kristovým, je i Kristem nesen.) Ježiš sám je na kříži vždy zobrazován s hlavou nakloněnou vpravo, což znamená pro všechny hříšníky pozvání, aby přešli z jeho levé strany na pravou (viz Mt 25, 31-46 o posledním soudu!).

I pro paradox, že někteří křesťané (řimští katolici) se křížují odleva doprava a jiní (pravoslavní) naopak odprava doleva, by se jistě nějaké vysvětlení našlo, ale to se odehrává naštěstí už mimo heraldiku, potažmo vexilogii...

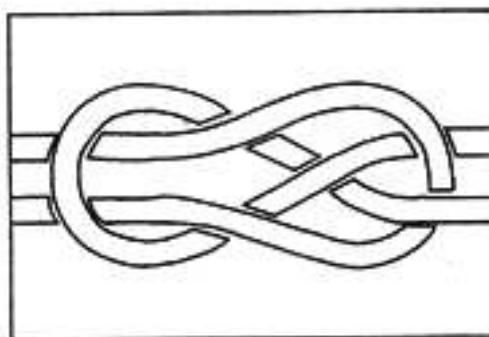
Josef Česák deals with the symbolism of the cross in the 2nd part of his article. (The 1st part appeared in the last issue of Vexilogie.) He states that the cross reminds a man with opened arms and symbolizes four cardinal points.

Jiří Tenora

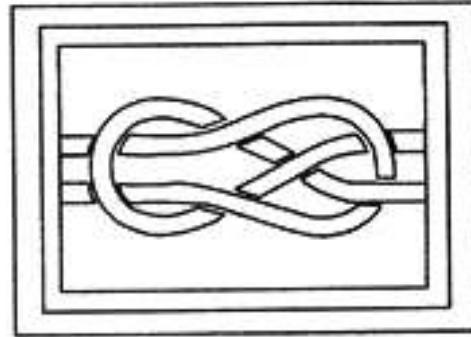
VLAJKA FIAV A VLAJKY JEJÍCH FUNKCIONÁŘŮ

FIAV je zkratka francouzského názvu vrcholné světové organizace vexilogů, *Fédération internationale des associations vexillologiques*. I když se název překládá z praktických důvodů i do jiných jazyků, oficiálně platí pouze francouzský název a francouzská zkratka. Návrh založit federaci vznikl na 1. mezinárodním vexilogickém kongrese v Nizozemí v r. 1965. Dva roky nato, v roce 1967, na 2. kongrese, jenž se konal v Curychu, byly nejen přijaty prozatím stanovy, ale i schválena vlajka federace.

Vlajka je tmavomodrá se žlutými lany, z nichž je uvázán plochý uzel. Zajímavou symboliku odůvodnil její autor Holandčan K. Siersma. Modrá je barva moře a plavby, tedy místa vzniku nejstarších vlajek. Navíc je modrá i barvou mnoha mezinárodních organizací, v první řadě Spojených národů a jejich odborných agentur. Vlajková lana symbolizují vexilogii, uzel pak přátelství všech, kdož se touto pomocnou vědou zabývají. Kromě toho představují zaoblená lana obě zemské polokoule. Dvě polokoule a čtyři konce lan dávají dohromady číslo šest, to je počet světadilů. Konce lan mizí v nedohlednu a představují nekonečnost zkoumání vlajek a praporů jak v čase, tak i prostoru. Její symbolika byla uvedena ve zprávě z 2. mezinárodního kongresu v Curychu. Původně byly barvy popsány pouze jako modrá a žlutá, což vedlo k nejasnostem, protože mnohé mezinárodní vlajky jsou světle modré. Teprve na 18. mezinárodním kongresu byly barvy definovány označením vzatém ze systému Pantone. Modrá má odpovídat odstín U293 a žlutá odstín U123.

FIAV § 03.09.1967 2:3 Y/B+

§ 29.07.1999 2:3
generální sekretář Y/B+/Y/B+
gen. sekretář pro kongresy Y/B+/W/B+
předseda Y/B+/W/R

Je až s podivem, že funkcionáři mezinárodní federace sdružujici organizace, jejichž výhradní činností je studium vlajek, neměli až doposud hodnostní vlajky, tedy vlajky svázané s jejich funkcí. Od 18. kongresu je tomu jinak.

Ačkoliv návrh nebyl podán ve stanovami předepsané lhůtě, byl projednáván a bez rozpravy schválen. Určitě tu hrála velkou roli pieta k navrhovateli, bývalému předsedovi Williamu G. Cramptonovi. Návrhy byly totiž objeveny v jeho pozůstalosti a z toho důvodu předloženy až po lhůtě, kterou je běžně šest měsíců před zahájením kongresu.

Základní kresbou těchto nových symbolů je vlajka FIAV. Vlajka předsedy FIAV je však navíc opatřena dvojitým okrajem v barvách červené a bílé, přičemž červený okraj je po vnějších čtyřech lemech. Vlajka generálního sekretáře je podobně vytvořená, okraje jsou však v barvách modré (vně) a žluté. Okraje vlajky generálního tajemníka pro kongresy jsou v barvách modré a bílé. Geometrie těchto vlajek nebyla přesně určena, obrázky byly ale převzaty z oficiálního zpravodaje FIAV. Narychlo vyrobil Flag Shop ve Victorii stolní vlajky, které pak zdobili předsednický stůl během jednání.

Osobně se nedomnívám, že by nemohla existovat lepší řešení, protože přijaté vzory nejsou na dálku dobře rozeznatelné, především vlajky obou generálních tajemníků. Při rozhodnutí hrál velkou úlohu na jedné straně moment překvapení a na druhé straně i úcta k zemřelému bývalému předsedovi FIAV.

The article describes the flag adopted for the International Federation of Vexillological Associations and those for its officers. The FIAV flag is a modified version of a design by K. Siersksma. The halyards represent flags and the intertwining symbolizes the international friendship and cooperation of vexillologists. The flags of its officers are based on the FIAV flag with an addition of a double border.

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

Michel R. Lupant napsal v posledních letech řadu vynikajicích monografií, koncipovaných jednak územně (všechny vlajky na jednom území), jednak věcně (vlajky z celého světa týkající se jedné organizace). Dohánime opomenutí z minulých let a podáváme souhrnnou zprávu o jeho dosavadním díle. Svědčí o velké pili, velkém rozhledu a neobvyklém talentu shromáždit patřičné informace.

Michel R. Lupant: Des Nouvelles Hébrides a Vanuatu (Od Nových Hebrid po Vanuatu). Ottignies: CEBED 1991. 38 s. A4, 45 č/b vyobr.

Stručný výtah z této brožury přednesl autor na 14. mezinárodním vexilogickém kongresu v Barceloně v roce 1991. Kniha není rozdělena na kapitoly. Text a příslušná vyobrazení sledují dějiny ostrovů od předkoloniální doby přes objevení portugalským mořeplavcem ve službách španělského dvora, osídlení francouzskými a anglickými kolonisty, zřízení francouzsko-britského kondominia, povstání a boje za samostatnost na různých ostrovech až po prohlášení nezávislosti 30. července 1980. Proto jsou francouzsky popsány nejen vlajky národního a státního charakteru, nýbrž i politických stran a povstaleckých seskupení. Vynikajici kresby L. Philippa prozrazují jistou ruku a dlouholetou zkušenosť. Novinkou byly tehdy obrázky (sice černobílé, ale dostatečně popsány) všech jedenácti regionálních vlajek. Brožuru doplňují oficiální vyobrazení státních emblémů nového státu a mapka ostrovů s hranicemi regionů.

Michel R. Lupant: *Drapeaux et insignes de police dans le monde* (Vlajky, prapory a odznaky policie celého světa). Ottignies: CEBED 1993. 1. svazek, 124 s. A4, 187 č/b vyobr.

Michel R. Lupant: *Drapeaux et insignes de gendarmerie et de police dans le monde* (Vlajky, prapory a odznaky četnictva a policie celého světa). Ottignies: CEBED 1995. 2. svazek, 162 s. A4, 285 č/b vyobr.

Tyto dva svazky ve francouzštině se vzájemně doplňují. Látka je však tak rozsáhlá, že si nemůže činit nárok na úplnost. V prvním svazku jsou obšírně pojednány vlajky, prapory a emblémy Belgie, Austrálie, Kanady, Spojených států, Jižní Afriky, NDR a Spojeného království. Navíc obsahuje brožura informace o policii dalších 56 států, jakož i o Mezinárodním policejním sdružení (Association internationale de police). Jednu kapitolu tvoří emblémy všeňských služeb.

Druhý svazek navazuje na první, při čemž je obsah rozšířen o emblémy četnictva. Zvlášť podrobně jsou pojednány Německo (Třetí říše a Spolková republika), Belgie, Kanada, Francie, Izrael, Itálie a Španělsko. Dalších 35 států je zastoupeno podle zásady "co vitr donešl". Tak např. pro Českou republiku jsou uvedeny tři odznaky, Městské policie Praha, Policie České republiky a Hradní stráže (s. 158 a 159).

Ilustrace pocházejí především od Luciena Philippa, který donedávna patřil k nejlepším, nejpřesnějším kreslířům vlajek. Jeho výborný grafický přínos a vynikající Lupantův text jsou stejnorođé. Jedinou nevýhodou pro Čechy je franština.

Michel R. Lupant: *Flags, coats of arms and badges of the Isle of Man* (Vlajky, znaky a vlajkové značky ostrova Man). Ottignies: CEBED 1996. 37 s. A4, 54 č/b a 16 bar. vyobr.

Je téměř neuvěřitelné, co autor tvrdí v předmluvě. Během putování do Irska se zastavil na tři dny na ostrově Mán, aby nasbíral informace o tamních vlajkách a emblémech. Výsledek je pozoruhodný: 34 stran anglického textu a 70 vyobrazení, z nichž téměř čtvrtina je barevná. Technický pokrok se projevuje ve stálém snižování cen za barevné fotokopie. Díky tomu se úroveň jeho samizdatových brožur neustále zvyšuje, k velké radosti odběratelů. Rád tvrdívám, že barva je duši vexilogie, v tomto případě dostává čtenář knihu, která nenamáhá jeho barevnou představivost.

O obsáhlosti brožury svědčí výčet pojednaných emblémů. Je tu informace nejen o dějinách, znaku a vlajce ostrova a jeho guvernéra, nýbrž o emblémech všech možných institucí ostrova, jako rybářského loďstva, celníků, policie, pošty, hasičů, přístavního úřadu, parníkové baličkové dopravy, záchrannářů, jachtového klubu, letecké společnosti, některých měst a městysů, vysokých škol, železnic, elektrických podniků, Telecomu, banky a označení bankovek. Je to vynikající monografie, kék bychom jich měli více.

Michel R. Lupant: *Drapeaux et armoiries de l'Etat de Koweit /Dawlat al-Kwit/* (Vlajky, prapory a znaky Kuvajtského státu). Ottignies: CEBED 1997. 28 s. A4, 37 č/b a 3 bar. vyobr.

Monografie je rozšířenou verzi přednášky, kterou autor měl na 17. mezinárodním vexilogickém kongresu v srpnu 1997. V 15 kapitolách pojednává o vexilogickém a částečně i heraldickém vývoji tohoto státu na pozadí dějin země. Změny státních symbolů se zřetelně odrážejí na historickém vývoji: až do roku 1914 součást Otomanské říše, v letech 1914-1960 britský protektorát, od roku 1961 nezávislý emirát. Přes cizi nadvládu panuje dynastie Al-Sabahů od roku 1752, s výjimkou irácké okupace v letech 1990/91. Poučná je kapitola o dynastickém odznaku, o sokolim (supim) drápu. Původně to byla vypalovací značka pro velbloudy v majetku Sabahů. Měla často tvar šípu a dnes je vidět na osobních vlajkách. Věcný, misty až suchý text prozrazuje široké znalosti o všech událostech a okolnostech, které

doprovázely často složitý vývoj vlajek. Ilustrace, jejichž autorem je Jorge Hurtado Maqueda z Madridu, jsou bezvadné.

Michel R. Lupant: Flags and Coat of Arms of the Kingdom of Belgium (Vlajky a znaky Belgie). Ottignies: CEBED 1998. 19 s. A4. 55 bar. vyobr.

Poslední z řady monografií M. R. Lupanta, od roku 1997 prezidenta FIAV. Je až s podivem, že na zpracování vlajek a praporů rodné země čekal tak dlouho. Látka je rozdělena do čtyř kapitol podle historického vývoje země. První tři jsou kratší a pojednávají o brabantské revoluci, revoluci z roku 1830 a nezávislém království. Nejdelší kapitola se zabývá současnou dobou, Belgii jako federálním státem se značně složitou strukturou založenou jednak na územním, jednak na jazykovém principu. Z toho vyplývá i velká bohatost vexilogických emblémů.

Na některé chyby mne upozornil Belgaňan Léon Nyssen, vynikající znalec vlajek své země (1). Jedna z nich je dost závažná. Vlajka belgického sboru v rámci britského loďstva za druhé světové války (*Royal Navy Section Belge*, tento dvojjazyčný název užívali i Britové) nebyla pouhá *tricolore without any badge*, nýbrž dvoji vlajka, totiž belgického námořnictva (s černým lvem a černou korunou ve žlutém pruhu) a *white ensign* britského námořnictva.

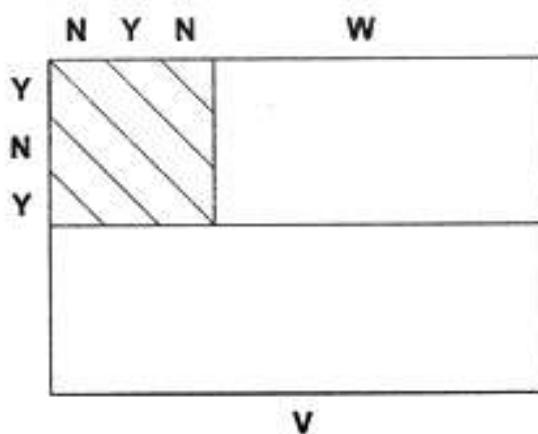
(1) O jeho knize "Guide des drapeaux. Protocole et usage en Belgique". (Průvodce vlajkami. Protokol a použití v Belgii) viz recenzi ve *Vexilologii* č. 97, s. 1879.

Ing. Jiří Tenora

RŮZNÉ

REGIONÁLNÍ STŘEDISKO VEXILOLOGIE A HERALDIKY

V první den posledního roku milénia - 1.1.2000 vzniklo na vysočině Regionální středisko vexilologie a heraldiky (RSVH). Založil je Milan Týma, člen Vexilogického klubu a Klubu pro českou heraldiku a genealogii. Šidlem střediska je Jitkov (okr. Havlíčkův Brod). Náplní střediska je navrhování obecních znaků a praporů, poradenství při jejich tvorbě, pomoc při zpracování žádostí o jejich schválení, účast na obhajovacích řízeních a podíl na zpracování vyhlášek o používání obecních symbolů. Ve spolupráci s Vexilogickým klubem v Praze a Střediskem vexilogických informací v Hradci Králové bude RSVH zveřejňovat informace o

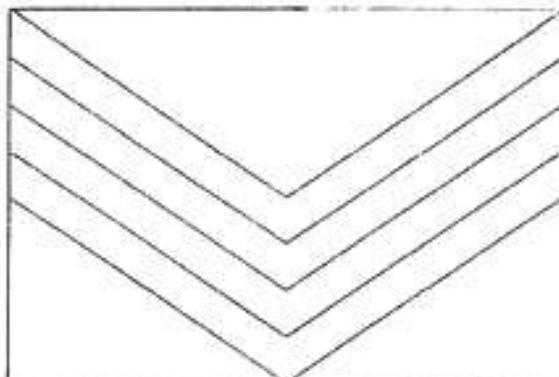

nových praporech a znacích České republiky. Středisko má i své symboly. Znakem RSVH je znak z erbu pánu z Koldic: Štít dělený. V horním zlatém poli vynůstající černý lev s červenou zbrojí hledící vpravo. V dolním poli šest kosmých pruhů, střídavě zlatých a černých. Prapor tvoří dva stejně široké vodorovné pruhy, bílý nad zeleným. V horním rohu karé se šestí kosmými pruhů, tři žluté a tři černé. Poměr stran je 2:3. Bílá a zelená barva jsou převzaty z praporu obce Jitkov. Žluté a černé pruhy z erbu pánu z Koldic. Nejvýznamnějším představitelem rodu Koldických byl Týma (Tiema, +1383), mistr královské komory, diplomat, důvěrník a rádce císaře Karla IV. Tato shoda jmen vedla k použití znaku z erbu pánu z Koldic, vymřelého v roce 1503, Regionálním střediskem vexilologie a heraldiky.

PEX

NOVÍ ČLENOVÉ FLAV

Na 18. mezinárodním vexilologickém kongresu se řádnými členy stala rumunská společnost a dvě severoamerické. Rumunská vexilologická společnost *Societatea Romana de Vexilologie* byla založena 3. dubna 1998. Její prezidentkou je Maria Dogaru z Bukurešti. Společnost vydává od r. 1998 zpravodaj v rumunštině. Jeho jméno není známo. Pět členů NAVA ze státu Michigan a Ohio založilo 11. května 1991 v Ketteringu (Ohio) skupinu Great Water Chapter v rámci NAVA, ale po rozhodnutí NAVA nevytváří ve svém rámci takovéto regionální organizace vznikla 6. listopadu 1992 samostatná Vexilologická asociace Velkých vod (**Great Waters Association of Vexillology, GWAV**, <http://members.tripod.com/gway/>). Své jméno odvozuje od velkých jezer na pomezí Spojených států a Kanady a řeky Ohio, které svými vodami spojují státy Illinois, Indiana, Kentucky, Michigan a Ohio. Autorem této myšlenky byl Glenn Nolan. GWAV sídlí v Cincinnati (Ohio) a prezidentem Asociace je Peter J. Kinderman. Setkání členů GWAV se konají dvakrát ročně (v květnu a listopadu) a dvakrát ročně (v červnu a prosinci) také vychází zpravodaj FlaGWAVer, jehož vhodně zvolené jméno v sobě obsahuje i počáteční písmena názvu asociace. První číslo zpravodaje o několika stránkách formátu A4 vyšlo v červnu 1996. Zpravodaj je dostupný i na internetu (<http://members.tripod.com/gwaw/Journal.htm>). Vlajka asociace je tvořena modrým listem se čtyřmi červenými a bílými krokvicemi vycházejícimi z prvních čtyř osmin žerďového a vlajícího okraje a vrchol spodní krokvice leží ve středu dolního okraje listu. Vlajku s použitím barev USA navrhl John Purcell a byla přijata 17. srpna 1991. Čtyři kroky symbolizují čtyři státy (Indiana, Kentucky, Michigan a Ohio), které stály u zrodu GWAV. Illinois bude oficiálně přijat v květnu 2000 a pravděpodobně bude na vlajku přidána jedna bílá kroka. Vexilology ze šesti novoanglických států

na severovýchodě USA – Connecticut, Massachusetts, Maine, New Hampshire, Rhode Island a Vermont – sdružuje Novoanglická vexilologická asociace (New England Vexillological Association, NEVA, <http://www.midcoast.com/~martucci/neva/>). Byla založena 21. dubna 1991, jejím prezidentem je Carl S. Gurtman, sídlo má v Yorku (Maine). Členové NEVA se scházejí dvakrát ročně, v dubnu a listopadu. Asociace vydává od r. 1995 dvě čísla zpravodaje The New England Journal of Vexillology ročně. Rozsah zpravodaje se ustálil na počtu osmi stran formátu A4 s prostřední barevnou dvoustranou. Ti, kdo mají přístup k internetu, si mohou jeho online podobu prohlédnout na adrese <http://www.midcoast.com/~martucci/neva/NEJV.html>). Vlajka asociace vychází z anglické vlajky – bílé se svatojiřským křížem. V jejím středu je umístěn bílý čtverec postavený na vrchol, modré a bíle lemovaný, nesoucí zelenou siluetu stromu (pine tree). Pine tree je tradiční novoanglický symbol, vyskytující se na vlajkách této oblasti již v koloniálním období. Modré lemování představuje dvě písmena V reprezentující vexilogii. Červená, modrá a bílá jsou barvami vlajky USA.

Petr Exner

FLAGS OVER CZECH TOWNS

The Vexillological Club has prepared in co-operation with the Flag Data Centre the most extensive monograph on Czech municipal vexillology for our foreign friends. This special issue of VEXILOKONTAKT was published in September 2000 on the occasion of the 2nd Czech National Congress of Vexillology. It contains 28 pages with a complete English translation of the best articles on Czech municipal vexillology published in previous issues of VEXILOLOGIE or presented at the 1st Czech National Congress of Vexillology in 1996. Four colour plates with symbols of the City of Prague and 17 municipal units joined Prague in 1974 are added. If you are interested in obtaining this issue, please contact Vexilogický klub, Pod lipami 58, 130 00 Praha 3 (Czech Republic). The price of one copy is USD 7,- (DEM 10,-) mail expenses including.

Autoři hlavních článků:

Jan Tejkal, Záblatská 25, 713 00 Ostrava - Hefmanice
Ing. Jaroslav Martykán, Matúškova 796, 140 00 Praha 4 – Chodov
Michail Vladimirovič Revnivcev, a/ja 90, 413116 Engels – 16, Rusko
Ing. Josef Česák, Vazovec 28, 511 01 Turnov
Ing. Jiří Tenora, Preussenstr. 20B, D-12524 Berlin, Německo

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) - zpravodaj Vexilogického klubu, 130 00 Praha 3, Pod lipami 58. Výkonný redaktor ing. Aleš Brožek. Toto číslo připravila redakční rada ve složení ing. A. Brožek, mgr. J. Eichler, ing. P. Exner, mgr. P. Fojtík, J. Hubka, ing. J. Martykán, doc. dr. L. Mucha, CSc., dr. Z. Svoboda a ing. J. Tenora. Výtvarně spolupracoval Jan Tejkal, ing. Petr Exner a ing. Jiri Tenora. Anglické překlady Darina Martykánová.

OBSAH:

NOVÉ PRAPORY A ZNAKY OBCÍ OSOBLAŽSKA - I	2191
VLAJKY TURKICKÝCH NÁRODŮ - II.	2195
CÍRKEVNÍ KOROUHVE A PRAPORCE	2200
VLAJKA FIAV A VLAJKY JEJÍCH FUNKCIONÁŘŮ	2201
VEXILOLOGICKÁ LITERATURA	2202
RŮZNÉ	2204
Regionální středisko vexilologie a heraldiky	2204
Novi členové FIAV	2205
Flags over Czech towns	2206

CONTENTS:

NEW MUNICIPAL FLAGS AND ARMS OF THE REGION OF OSOBLAHA - I	2191
THE FLAGS OF TURKIC NATIONS - II	2195
CHURCH BANNERS	2200
THE FIAV FLAG AND THE FLAGS OF ITS OFFICERS	2201
BOOK REVIEWS	2202
VARIA	2204
The regional centre for vexillology and heraldry	2204
New members of the FIAV	2205
Flags over Czech towns	2206